

V. ŚPIEW I MUZYKA LITURGICZNA

Hymn państwa watykańskiego

O. Franciszek Małaczyński OSB

W polskim wydaniu L'Osservatore Romano, w numerze 5 z roku 1996, na stronie 66 ukazał się artykuł omawiający historię i tekst hymnu państwa watykańskiego. Hymn ten nie jest tekstem liturgicznym, ale w sposób artystyczny wyraża rolę papieża w Kościele i mógłby być wykonywany na powitanie Ojca świętego w czasie wizyt pasterskich w kraju. Tekst polski jest gotowy, melodia Gounoda jest w Polsce znana. Powinny się zainteresować tym hymnem chóry i zespoły młodzieżowe i śpiewać go na powitanie papieża w czasie Kongresu Eucharystycznego i Jubileuszu św. Wojciecha. Podajemy tekst opublikowany w L'Osservatore Romano:

"Jak każde suwerenne państwo, również państwo watykańskie ma swój oficjalny hymn. Jest nim Marsz papieski - dzieło Charles'a Gounoda (1818 - 1893), skomponowane z okazji rocznicy koronacji papieża Piusa IX i po raz pierwszy wykonane na placu św. Piotra 11 kwietnia 1869 roku, w dniu jubileuszu kapłaństwa tegoż papieża. Utwór ten, choć został bardzo przychylnie przyjęty przez słuchaczy, a później był wielokrotnie wykonywany również przy innych okazjach, nie od razu stał się hymnem państwa papieskiego, jako że hymn taki już istniał od 1857 roku, skomponowany przez Vittorino Hallmayra, dyrygenta jednego z pułków piechoty austriackiej, stacjonujących we Włoszech. Dopiero przed Rokiem Świętym 1950 Pius XII nakazał zastąpić dotychczasowy hymn Marszem papieskim Gounoda, uznając go za lepiej dostosowany do nowych czasów; oficjalnie zmiana nastąpiła w dniu 24 grudnia 1949 roku.

Hymn państwa watykańskiego jest odgrywany podczas szczególnie uroczystych wystąpień publicznych papieża (np. w niedzielę wielkanocną przed błogosławieństwem Urbi et Orbi), przy okazji oficjalnych spotkań Ojca Świętego z głowami państw podczas ich wizyt w Watykanie lub podczas papieskich podróży zagranicznych, a także w momencie oficjalnego powitania nuncjusza papieskiego w kraju, gdzie ma on spełniać swoją misję.

Hymn papieski jest zawsze wykonywany jedynie przez orkiestrę, choć istnieje tekst pieśni w języku włoskim, ułożony do Marsza Gounoda przez dawnego organistę Bazyliki św. Piotra, prałata Antonio Allegra. Aby umożliwić również wiernym innych narodowości śpiewanie hymnu i nadać mu charakter uniwersalny, ułożono stosowny tekst w języku łacińskim, którego autor, włoski ksiądz Antonio Lavagna, inspirował się biblijnymi wersetami mówiącymi o św. Piotrze. Hymn papieski z tym tekstem został po raz pierwszy wykonany w watykańskiej Auli Pawła VI przez chór radia niemieckiego z Lipska w dniu 16 października 1993 roku, z okazji 15-lecia pontyfikatu Jana Pawła II. Oto słowa tej pieśni:

O Roma felix, o Roma nobilis.
Sedes est Petri, qui Romae effudit sanguinem,
Petri, cui claves datae sunt regni caelorum.
Pontifex, Tu successor es Petri;
Pontifex, Tu magister, qui tuos confirmas fratres;
Pontifex, Tu qui Servus servorum Dei,
hominumque piscator, pastor es gregis,
ligans caelum et terram.
Pontifex, Tu Christi es Vicarius super terram,
rupes inter fluctus, Tu est unitatis custos,
vigil libertatis defensor; in Te potestas.
Tu Pontifex, firma es petra,
et super petram hanc aedificata est Ecclesia Dei.
O felix Roma, o Roma nobilis.

Przekład hymnu na język polski:

O, Rzymie szczęśliwy, Rzymie dostojny!
Jesteś stolicą Piotra, który w Rzymie przelał krew,
Piotra, któremu dane zostały klucze Królestwa Niebieskiego.
Ojciec Święty, Ty jesteś Następcą Piotra;
Ty jesteś nauczycielem i utwierdzasz swoich braci;
Tyś Sługą sług Bożych,

rybakiem ludzi, pasterzem owczarni,
Ty wiążesz niebo z ziemią.
Ojcze Święty, Ty jesteś Wikariuszem Chrystusa na ziemi,
skałą wśród wzburzonych wód, strażnikiem jedności,
czujnym obrońcą wolności; do Ciebie należy władza.
Ty, Ojcze Święty, jesteś mocną skałą,
a na tej skale zbudowany jest Kościół Boży.
O, Rzymie szczęśliwy, Rzymie dostojny!"

Tekst hymnu jest łatwo zrozumiały i dobrze wykonany mógłby się przyczynić do podkreślenia znaczenia wizyty pasterskiej Następcy Piotra i Wikariusza Chrystusa na ziemi. Na pewno można by używać go także w czasie akademii odbywających się na cześć Ojca świętego w rocznice jego wyboru i przy innych uroczystych okazjach.

Jeszcze raz podkreślam, że nie jest to pieśń kościelna. W mszach odprawianych w rocznice papieskie można by wykorzystać hymny ze Święta Katedry św. Piotra.

Przy okazji jeszcze jedna uwaga. Miejsce na portret żyjącego papieża na pewno nie jest na ołtarzu. W dzień modlitw za papieża można jego portret umieścić u wejścia do kościoła lub na jakimś stoliku, ale nad ołtarzem mogą się znajdować tylko wizerunki świętych i błogosławionych.